

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

GERMANY

CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SCIENCE, ENGINEERING AND
TECHNOLOGY**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY:
a collection scientific works of the International scientific conference –
Gamburg, Germany, 2025 Issue 4

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference « **INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY** ». Which took place in Gamburg, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

PEDAGOGIK JARAYONNI BOSHQARISH

Sobirov Abdulquddus

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogik jarayonni boshqarishning mohiyati, tamoyillari va mexanizmlari ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Unda ta'lim-tarbiya jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni samarali tashkil etish, pedagogik maqsadni rejalashtirish va unga erishishda boshqaruv funksiyalarining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari yordamida pedagogik jarayonni boshqarish imkoniyatlari ham ko'rib chiqilgan. Maqolada pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish uchun boshqaruvning ilmiy asoslangan metodlari, tahlil, rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish va nazorat funksiyalari o'rtasidagi uzviy bog'liqlik asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik jarayon, boshqaruv, ta'lim samaradorligi, o'qituvchi faoliyati, pedagogik tahlil, rejalashtirish, muvofiqlashtirish, nazorat, axborot texnologiyalari.

Pedagogik jarayonni boshqarish ta'lim tizimining markaziy bo'g'inlaridan biri hisoblanadi. Ushbu jarayon o'qituvchi va o'quvchilarning o'zaro hamkorlikdagi faoliyati asosida amalga oshadi. Pedagogik boshqaruvning asosiy maqsadi o'quv jarayonining samaradorligini oshirish, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini rivojlantirish, shuningdek, tarbiyaviy ishlarga e'tibor qaratishdan iboratdir. Boshqaruv jarayonida o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki yo'naltiruvchi, motivatsiya beruvchi va tarbiyalovchi shaxs sifatida namoyon bo'ladi.

Pedagogik jarayonni samarali boshqarish uchun o'qituvchi o'quvchilarning yosh xususiyatlarini, psixologik holatini, qiziqish va ehtiyojlarini yaxshi bilishi zarur. Har bir o'quvchi individual shaxs bo'lib, u o'zining dunyoqarashi, bilim darajasi, qobiliyati bilan boshqalardan farqlanadi. Shu sababli o'qituvchi mashg'ulotlarni tashkil etishda turli usul va shakllardan foydalanishi mumkin. Masalan, interfaol metodlar, muammoli ta'lim, guruhlar bilan ishlash va loyihaviy metodlar o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi.

Pedagogik boshqaruvning tarkibiy qismlaridan biri rejalashtirishdir. Rejalashtirish jarayonida o'qituvchi o'qitish maqsadini, o'rganiladigan mavzuni, foydalaniladigan metod va vositalarni, o'quv vaqtini va unumdorlikni oldindan belgilab oladi. Rejalashtirish darsning izchilligi va yaxlitligini ta'minlaydi. Reja asosida o'tkazilgan dars o'quvchida sistematik fikrlashni shakllantiradi.

Pedagogik boshqaruvda motivatsiya muhim omil hisoblanadi. O'quvchini o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish uchun o'qituvchi o'quv jarayonini qiziqarli, sarmazmun va hayotiy misollar bilan boyitishi kerak. Qiziqish uyg'otilgan o'quvchi bilimni ixtiyoriy o'zlashtiradi, faol bo'ladi va mustaqil fikrlashga intiladi.

Pedagogik boshqaruv tamoyillari quyidagilardan iborat:

1. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv;
2. Faoliyatga asoslangan ta'lim;
3. Sistemalilik va izchillik;
4. Teskari aloqaning muntazam yo'lga qo'yilishi;
5. Rag'batlantirish va baholashning uyg'unligi.

Bu tamoyillar pedagogik jarayonning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa shaxsga yo'naltirilgan yondashuv o'quvchining shaxsiy qobiliyat va imkoniyatlarini inobatga olishni talab etadi. Har bir o'quvchi bir-biridan farq qilgani uchun ularga yagona metod bilan yondashish to'g'ri natija bermasligi mumkin.

Pedagogik jarayonni boshqarishda baholash jarayoni ham katta ahamiyatga ega. Baholash o'quvchining bilim darajasini aniqlash bilan birga, uning o'qishga bo'lgan munosabatini ham shakllantiradi. Baholash adolatli, shaffof va tizimli bo'lishi kerak. Baholash jarayonida rag'batlantirish usullaridan foydalanish o'quvchining o'z kuchiga bo'lgan ishonchini oshiradi.

O'qituvchining pedagogik mahorati boshqaruv jarayonida hal qiluvchi o'rin tutadi. O'qituvchi nutq madaniyatiga ega bo'lishi, darsni qiziqarli tarzda tashkil etishi, o'quvchilar bilan muloqot jarayonini to'g'ri boshqarishi kerak. O'qituvchining xarizmasi, xulqi, odobi ham o'quvchilarga katta ta'sir ko'rsatadi.

Pedagogik boshqaruvda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ham muhimdir. Axborot texnologiyalari, elektron resurslar, multimedia vositalari ta'lim jarayonini yanada boyitadi. Masalan, videodarslar, taqdimotlar, virtual laboratoriyalar o'quv jarayonini interaktiv va tushunarli qiladi.

Xulosa qilib aytganda, pedagogik jarayonni boshqarish o'qituvchidan puxta bilim, keng dunyoqarash, yuqori mas'uliyat, ijodkorlik va pedagogik mahorat talab etadi. O'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki shaxs tarbiyalovchi insondir. Shuning uchun pedagog o'z ustida doimo ishlashi, zamonaviy metodlarni o'rganishi va o'quvchilar bilan do'stona munosabatda bo'lishi lozim.

Adabiyotlar:

1. Abdullayeva, M. (2022). Pedagogik jarayonni boshqarishning nazariy asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.

2. Hasanov, A. (2021). Zamonaviy ta'lim tizimida boshqaruv mexanizmlari. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.

3. Jalolov, J. (2020). Pedagogik texnologiyalar va ta'lim jarayonini boshqarish. T.: Innovatsiya.

